

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 56/2026-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného Mgr. Michalom Lysom, advokátom, Námestie sv. Michala 30/27, Hlohovec, proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní sp. zn. 2T/237/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Galanta v konaní sp. zn. 2T/237/2012 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **4 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Galanta **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Okresný súd Galanta **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 2. decembra 2025, ktorá bola následne upravená a doplnená podaním ustanoveného právneho zástupcu doručeným 2. marca 2026, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 2T/237/2012. Žiada prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a o priznanie finančného zadost'učinenia 15 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 56/2026-38 z 10. marca 2026 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú s'ťažnosť v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a s'ťažnostná argumentácia

3. Podľa s'ťažovateľa v napadnutom konaní okresného súdu, v ktorom je v procesnej pozícii obžalovaného pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona, dochádza k zbytočným prietahom. Súdne konanie začalo doručením obžaloby súdu 12. októbra 2012 a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Opakované a preukázateľné zlyhania v organizácii práce súdu viedli podľa s'ťažovateľa k celkovej dĺžke konania, ktorá je vyše 13 rokov. Tiež uvádza, že predmetná vec nie je právne ani skutkovo zložitá a svojím správaním neprispel k predĺženiu konania, počas ktorého bol so súdom súčinný, nekonal obštrukčne a opakovane udeľoval súhlas s konaním hlavných pojednávaní v jeho neprítomnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení popísal priebeh napadnutého konania a poukázal na to, že z dôvodu početnosti obhajcov a ich častého nedostavovania sa na termíny hlavného pojednávania bol všetkým obžalovaným ustanovený náhradný obhajca.

5. Okresný súd prijal s'ťažovateľovo vyhlásenie o vine, ale doteraz vo vzťahu k nemu nerozhodol, keďže v zmysle § 34 ods. 5 písm. a) Trestného zákona musí pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadnuť u spolupáchateľov aj na to, akou mierou konanie každého z nich prispelo k spáchaniu trestného činu. Bez ustálenia podielu zvyšných spoluobžalovaných na spáchaní stíhanej trestnej činnosti nemôže v zmysle uvedeného ustanovenia Trestného zákona rozhodnúť o treste s'ťažovateľa.

6. Vo vzťahu k s'ťažovateľovi je podľa súdu skutková zložitosť veci nízka, keďže na hlavnom pojednávaní 7. mája 2025 urobil vyhlásenie o vine, ktoré súd prijal. U ostatných spoluobžalovaných je skutková zložitosť vyššia, keďže skutku sa mali dopustiť s použitím úskoku a obžaloba je postavená na sérii priamych a nepriamych dôkazov značného rozsahu. V obžalobe je navrhnutých 22 svedkov a 6 znalcov, značný rozsah listinných dôkazov, pričom časť je so stupňom utajenia „vyhradené“. Právna zložitosť veci je bežná, z dôvodu spáchania skutku spolupáchateľstvom je však pre účely prípadného rozhodovania o treste potrebné v zmysle § 34 ods. 5 písm. a) Trestného zákona zistiť mieru prispenia každého z páchatel'ov k spáchaniu trestného činu.

7. Okresný súd poukazuje tiež na to, že hlavné pojednávania nariadené na 16. august 2023 a 15. máj 2024 boli odročené pre neprítomnosť s'ťažovateľa a nemožnosť ich vykonania v jeho neprítomnosti a hlavné pojednávania nariadené na 24. september 2025 bolo odročené pre neprítomnosť obhajcu s'ťažovateľa a nemožnosť vykonania hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti.

8. Okresný súd vo veci postupuje plynule, pre rozsiahlosť dokazovania je ho však potrebné vykonať na viacerých hlavných pojednávaniach, ktoré sčasti bývajú zmarené pre neprítomnosť riadne upovedomených obhajcov, a taktiež z dôvodu viacerých zmien predsedov senátu a nesúhlasu obžalovaných so zmenou muselo byť hlavné pojednávanie už tretíkrát vykonané od začiatku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné sudy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

11. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, a teda či bolo alebo nebolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitnosť veci, kde je sťažovateľ v procesnej pozícii obžalovaného pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, a teda sa nevymyká bežnej rozhodovacej činnosti. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že možno pripustiť istú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu z rozsahu vykonaného dokazovania.

13. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa. Z vyjadrenia okresného súdu a predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ tiež negatívne ovplyvnil priebeh konania a prispel k jeho

predĺženiu, keď z dôvodu neprítomnosti jeho obhajcu boli odročené hlavné pojednávania nariadené na 16. august 2016 a 24. september 2025 a z dôvodu neprítomnosti samotného sťažovateľa boli odročené hlavné pojednávania nariadené na 16. august 2023 a 15. máj 2024. Uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení.

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu. Celkovú dĺžku napadnutého konania (13 rokov a 6 mesiacov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú, a preto nie je ani potrebné osobitne hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané v rámci napadnutého konania. Okresný súd dosiaľ uskutočnil značné množstvo hlavných pojednávanií, kde vykonával dôkazy, avšak vo veci samej doteraz nerozhodol. Ústavný súd zohľadňuje, že po viacerých zmenách zloženia senátu bolo potrebné opakovane vykonať štúdium spisu a spolu s tým aj viac úkonov administratívnej povahy, celková doba konania je však napriek tomu neprimerane dlhá.

15. Ústavný súd už v náleze sp. zn. IV. ÚS 551/2023 z 12. decembra 2023, ktorým rozhodol o ústavnej sťažnosti iného obžalovaného proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní, uviedol, že okresný súd bol zaneprázdnený aj rozhodovaním o otázkach nemeritórnej povahy, pretože po podaní obžaloby rozhodoval o väzbe (dvakrát v roku 2012, štyrikrát v roku 2013 a 2014 a raz v roku 2015). S tým bola spojená aj potreba opakovaného predloženia spisu nadriadenému súdu (celkom 11-krát). Ústavný súd vyhodnotil postup okresného súdu ako neefektívny a nesústredený, primárne z dôvodu nedostatočného postupu vo veci samej. Aj keď zavinenie na neuskutočnení viacerých nariadených termínov hlavného pojednávania mal súd (január 2019, máj 2020), resp. strany konania, v postupe okresného súdu ústavný súd pozoroval nedostatky pri opakovanom akceptovaní ospravedlnení strán bez toho, aby proti nim dôsledne vyvodzoval procesnú zodpovednosť podľa Trestného poriadku.

16. Pokiaľ ide o zmeny v osobe zákonného sudcu (resp. v zložení senátu) a s tým spojené dodatočné časové nároky, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezavádzajú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02, II. ÚS 287/2019), a preto viacnásobná zmena osoby zákonného sudcu v súdnom konaní nemôže byť pripočítaná na ťarchu sporových strán a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (obdobne I. ÚS 508/2015, I. ÚS 527/2015).

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd už v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 551/2023 vyslovil príkaz podľa čl. 127 ods. 2 ústavy adresovaný okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, nebolo potrebné tento príkaz opakovať v konaní o tejto ústavnej sťažnosti.

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 15 000 eur, čo odôvodnil celkovou dĺžkou napadnutého konania, mimoriadnou povahou prípadu, stratou dôvery v právny systém a právnou neistotou, ktorá má mimoriadne negatívny vplyv na jeho psychický stav a rodinné vzťahy.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, predovšetkým doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ako aj zavinenie súdu vo vzťahu k možnostiam urýchliť jeho konanie, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, ale aj správanie sťažovateľa, ktorý tiež prispel k predĺženiu napadnutého konania (bod 13), ústavný súd považoval priznanie 4 000 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľa nevyhovel.

V.

Trovy konania

23. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

24. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 824,72 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2026 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 396,50 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 15,86 eur.

25. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Robert Šorl
predseda senátu